

NYSKAPINGSBAROMETERET 2010

Nyetableringer og innovasjon i norsk næringsliv

Nyskappingsbarometeret 2010

Nyetableringer

Hvor er det højest etableringsaktivitet?

+

Innovasjonsbarometeret

Hvilke regioner har det mest innovative næringslivet?

Innledning

Nyskaping i næringslivet skjer dels gjennom at nye bedrifter etableres, og bringer inn nye produkter, tjenester og personer inn i næringslivet, og dels ved at eksisterende bedrifter er innovative, ved at de forbedrer produkter, prosesser, salgsmetoder eller organisering. Begge deler er nødvendig for dynamikken i næringslivet.

I denne rapporten skal vi se på disse to formene for nyskaping. Hvilke regioner har høyest nyetableringsaktivitet? Og i hvilke regioner er næringslivet mest innovativt? Vi skal se hvilke regioner som er gode både i bedriftsetablering og innovasjon i eksisterende næringsliv.

Nyskaping er ikke alltid lønnsomt på kort sikt. Innovasjon virker først på kostnadssiden, og deretter eventuelt på inntektssiden. Nyetableringer er som oftest små i starten, og trenger også som oftest noen år for å bli lønnsomme.

Men de som har tenkt å være konkurransedyktige i fremtidens markeder må være nyskapende.

Innhold

Innledning.....	2
Hvordan måler vi etableringsaktiviteten i næringslivet?.....	4
Etableringsindeksen for regioner.....	5
Etableringsindeksen for kommuner.....	6
Etableringsfrekvens.....	7
Bransjejustert etableringsfrekvens.....	8
Vekst i antall foretak	9
Regionale mønstre.....	10
Endringer i 2009.....	11
Etableringsindeksen for fylkene.....	12
Innovasjon i næringslivet	13
De mest innovative regionene.....	14
De minst innovative	14
Regionale mønstre for innovasjon.....	15
Innovasjonsgrad for fylkene.....	16
Nyskappingsbarometeret.....	17
Nyskappingskartet.....	18
Nyskappingsbarometeret for fylker	19

Hvordan måler vi etableringsaktiviteten i næringslivet?

For å få et komplett bilde av etableringsaktiviteten har vi benyttet tre indikatorer:

- Etableringsfrekvens
- Bransjejustert etableringsfrekvens
- Vekst i antall foretak

Etableringsfrekvensen forteller hvor mange nyetableringer som har kommet i et område i forhold til antall foretak i næringslivet. Etableringsfrekvensen er antall nyregistrerte kommersielle foretak i Enhetsregisteret (Brønnøysund) i løpet av ett år som andel av antall eksisterende foretak i begynnelsen av året.

Bransjejustert etableringsfrekvens er et mål for om det er relativt mange nyetableringer i en region eller kommune i forhold til næringsstrukturen. Det er svært store forskjeller på etableringsfrekvensen i ulike bransjer. Regioner med konsentrasjon av bransjer med høy etableringsfrekvens vil dermed få

mange nyetableringer på grunn av dette. Denne indikatoren er justert for dette forholdet, og vi får et mer sammenlignbart mål for etableringsaktiviteten i ulike regioner og kommuner.

Vekst i antall foretak måler den prosentvise endringen i antall foretak i løpet av året. Dette vil være etableringsfrekvensen fratrukket andelen av foretakene som legges ned i løpet av året.

Etableringsindeksen. Disse tre indikatorene slår vi til slutt sammen til en *etableringsindeks*. Vi har summert rangeringsnummeret til de tre indikatorene for å komme fram til etableringsindeksen.

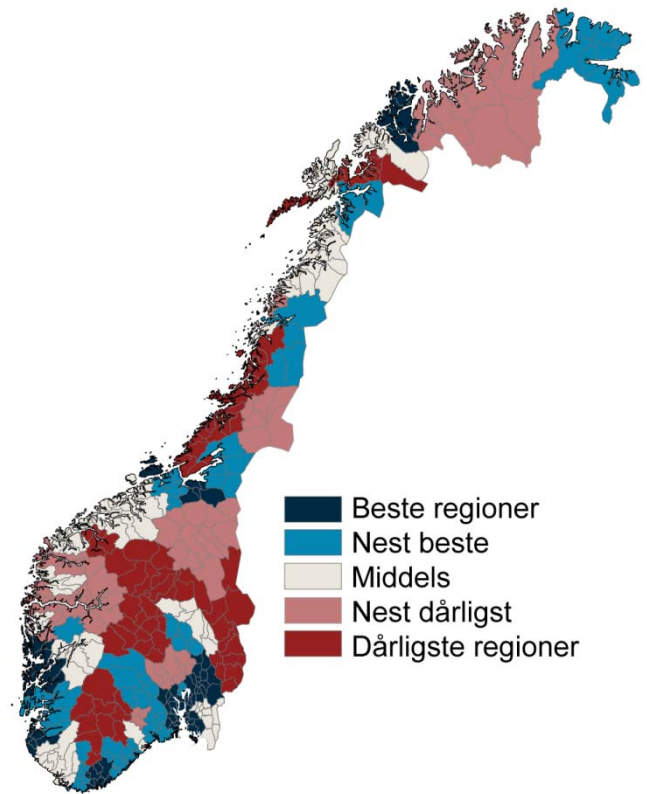
Vi har målt etableringsaktivitetene i kommuner, regioner og fylker. Som tidligere, har vi gruppert kommunene etter politiske regioner, det vil si der kommunene har inngått samarbeid om næringsutvikling.

Etableringsindeksen for regioner

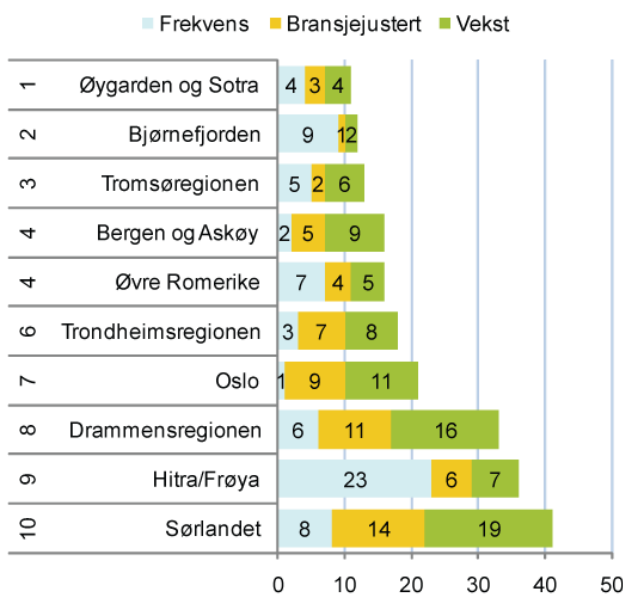
Øygarden og Sotra ble beste region på etableringsindeksen, som bygger på tall fra 2009. Øygarden og Sotra ble nummer to på tilsvarende måling i fjor. Bjørnefjorden, som også grenser til Bergen, er på andreplass, mens Tromsøregionen er nummer tre.

Regionen Hitra/Frøya er årets overraskelse og kom inn på topp ti for første gang. De andre regionene på topp ti er gjengangere fra tidligere målinger. Stavangerregionen har falt ut av topp ti for første gang på mange år og ble bare nummer 16 på årets måling.

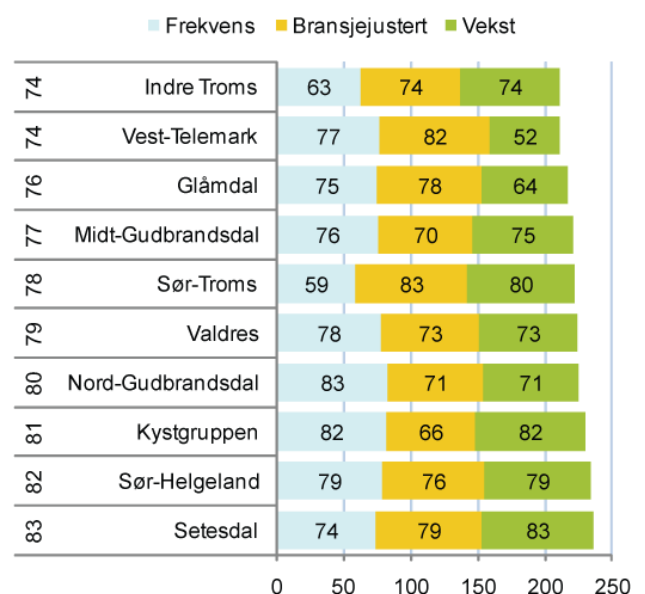
Regionene som gjør det svakest på etableringsindeksen, er stort sett typiske distriktsregioner. Setesdal kom helt sist, men har tidligere gjort det bra når det gjelder nyetableringer. Det er spesielt distriktsregioner i Sør-Norge som ligger langt fra de største byene, som skærer svakt.

Figur 2: Regionale mønstre i etableringsindeksen.

Figur 1: Etableringsindeksen for de 10 beste regionene. Tallene viser rangeringsnummer for hver av de tre indikatorene blant de 83 regionene.

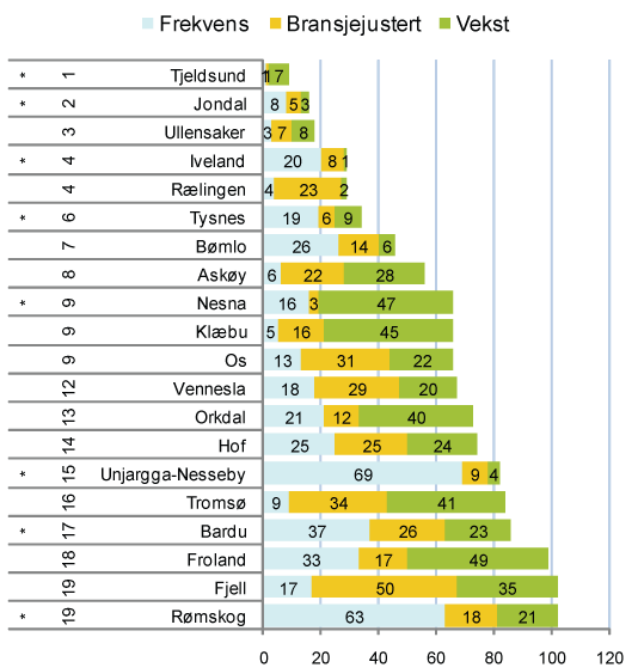
Figur 3: Etableringsindeksen for de 10 dårligste regionene. Tallene viser rangeringsnummer for hver av de tre indikatorene.

Etableringsindeksen for kommuner

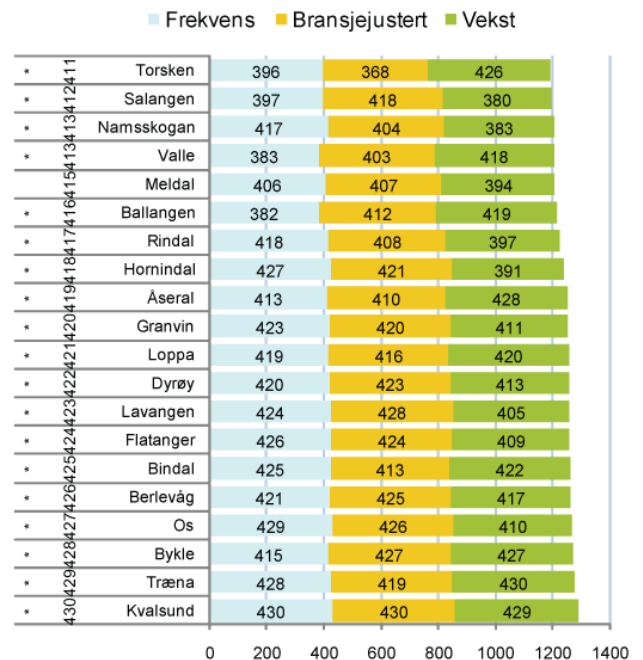
Tjeldsund og Jondal topper etableringsindeksen for kommunene. Dette er små kommuner med få foretak, og dermed vil et lite antall nyetableringer påvirke indeksen mye. Ullensaker på tredje plass er en forholdsvis stor kommune. Tromsø er best av de store byene.

Mange kommuner blant de 20 beste er fra Vestlandet eller Nord-Norge. Nord-Norge er imidlertid også godt representert blant kommunene som har den svakeste nyetableringsaktiviteten i 2009. Nord-Norge har en næringsstruktur som gjør at de har kommet forholdsvis gunstig ut etter virkningene av finanskrisen, men mange kommuner i nord sliter med utflytting og synkende folketall. Befolkningsutviklingen påvirker etableringsaktiviteten sterkt. Kommuner med befolkningsvekst har en klar tendens til å få flere nyetableringer og færre nedleggelse.

De fleste av kommunene som gjør det svakest er små kommuner. Dette skyldes ikke bare at små kommuner lett kommer på topp og bunn på grunn av små tall som gir tilfeldige målinger, men like mye at store kommuner generelt har høyere etableringsaktivitet enn små. Åtte av de 20 beste kommunene er små, mens 19 av de 20 dårligste er småkommuner.

Figur 4: Etableringsindeksen for de 20 beste kommunene. Tallene viser rangeringsnummer for hver av de tre indikatorene blant de 430 kommunene. Kommuner merket * er kommuner med få bedrifter.

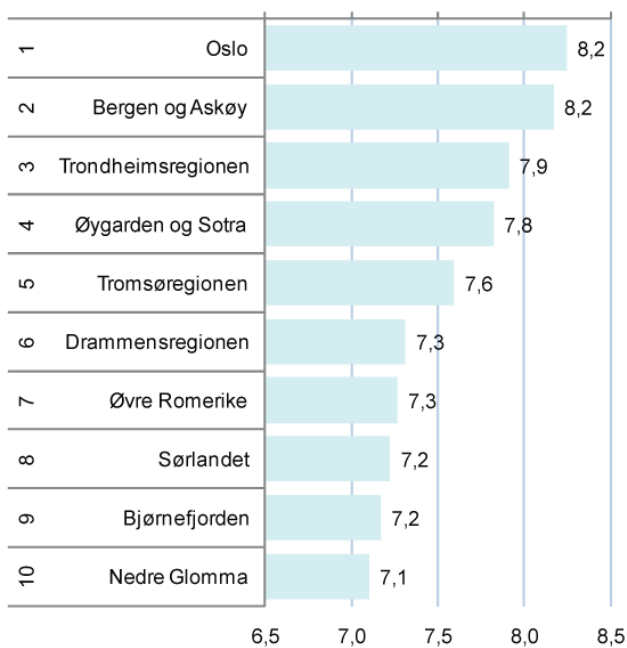
Figur 5: Etableringsindeksen for de 20 dårligste kommunene. Tallene viser rangeringsnummer for hver av de tre indikatorene blant de 430 kommunene. Kommuner merket * er kommuner med få bedrifter.

Etableringsfrekvens

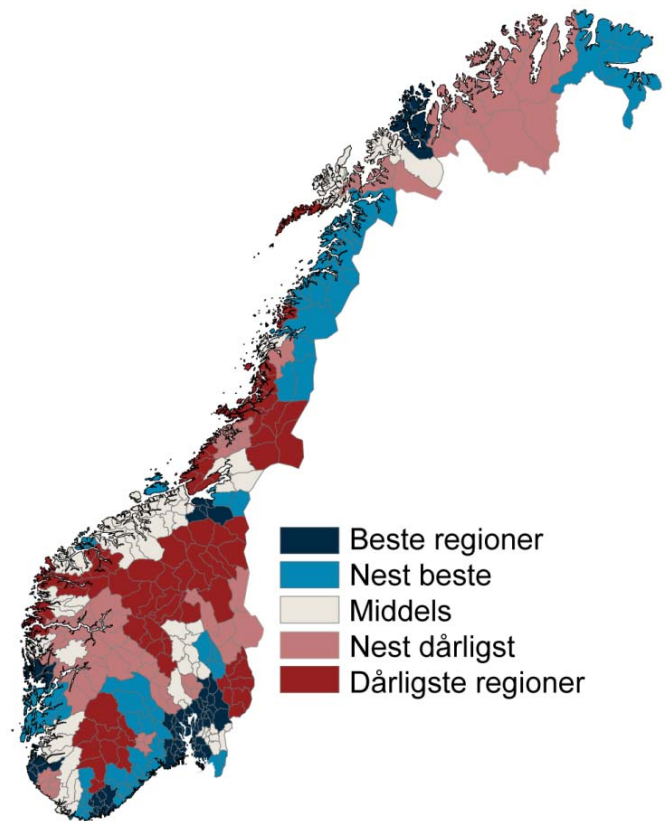
Etableringsfrekvensen er antall nyregistrerte foretak i prosent av eksisterende foretak. Oslo har høyest etableringsfrekvens av regionene i 2009. Oslo har hatt den høyeste etableringsfrekvensen blant alle regionene i fem av de ti siste årene, og har ellers vært nummer to eller tre. På de neste plassene kommer Bergen og Askøy og Trondheimsregionen. Etableringsfrekvensen er høyest i og rundt de største byene. Tromsøregionen, Drammensregionen, Sørlandet (Krisiansandregionen) og Nedre Glomma (Fredrikstad/Sarpsborg) er alle med blant de ti beste regionene i 2009.

Blant kommunene har Tjeldsund og Utsira høyest etableringsfrekvens. Dette er svært små kommuner, hvor noe få etableringer får stor effekt. Ullensaker på tredje plass er en stor kommune, som også topper Attraktivitetsbarometeret, og har sterk vekst.

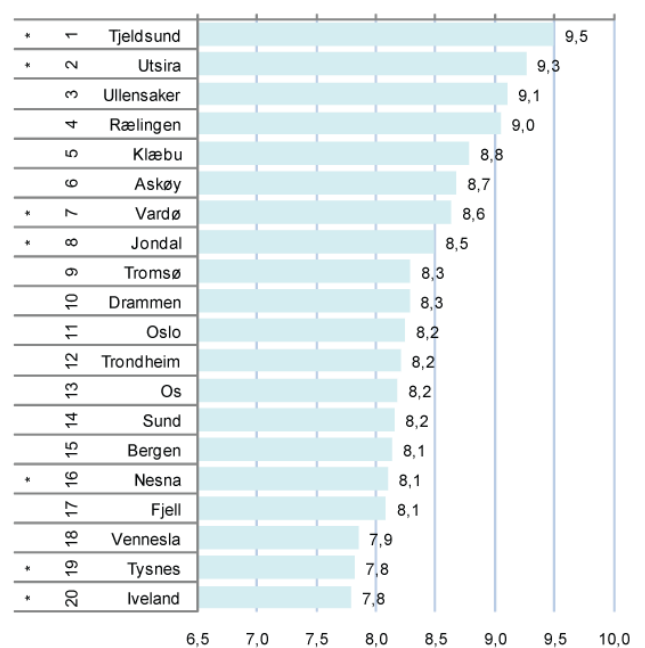
Tromsø, Drammen, Oslo, Trondheim og Bergen er med blant de 20 kommunene med høyeste etableringsfrekvens. Stavanger falt litt overraskende ut av listen over de 20 beste i 2009, med sin 23. plass.

Figur 6: De ti regionene med høyest etableringsfrekvens i 2009.

Figur 7: Regionale mønstre for etableringsfrekvens i 2009.

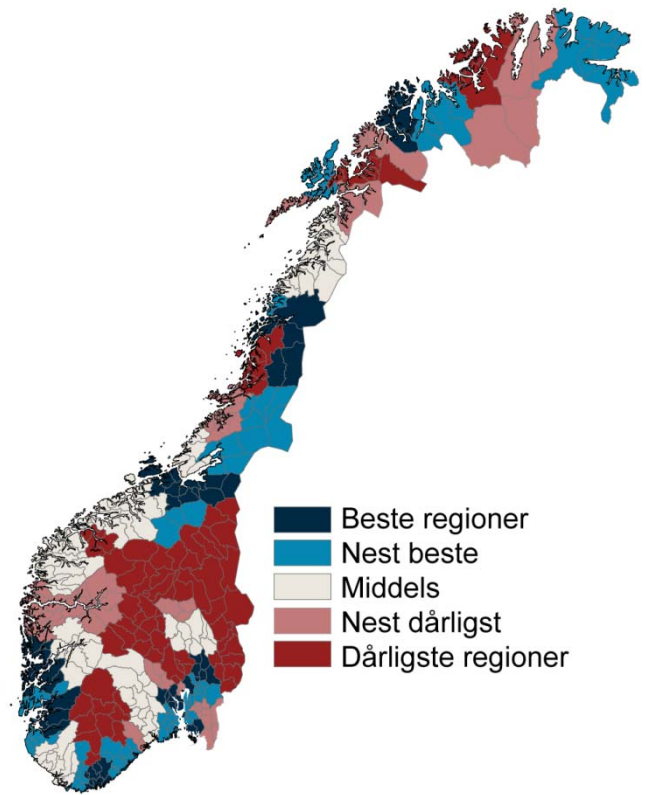
Figur 8: De 20 kommunene med høyeste etableringsfrekvens i 2009. Små kommuner er merket *.

Bransjejustert etableringsfrekvens

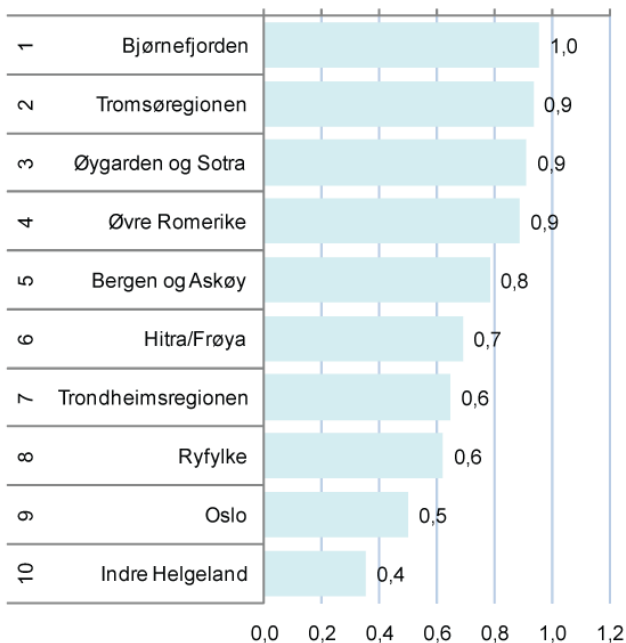
Etableringsfrekvensen i en kommune eller region blir sterkt påvirket av bransjesammensetningen. Steder hvor mye av næringslivet er i tjenestesektoren får automatisk høyere etableringsfrekvens fordi det etableres og nedlegges mange foretak i denne sektoren.

Når vi korrigerer for bransjestrukturen, finner vi at Bjørnefjorden har høyest bransjejustert etableringsfrekvens, fulgt av Tromsøregionen og Øygarden og Sotra. Både Bjørnefjorden og Øygarden og Sotra er naboer til Bergen og Askøy på femteplass. Trondheimsregionen og Oslo er blant de ti beste, også etter at vi har justert for den fordelaktige bransjestrukturen i disse regionene. Hitra/Frøya og Indre Helgeland er regioner som er med blant de beste uten fordelen med å ligge nær en storby.

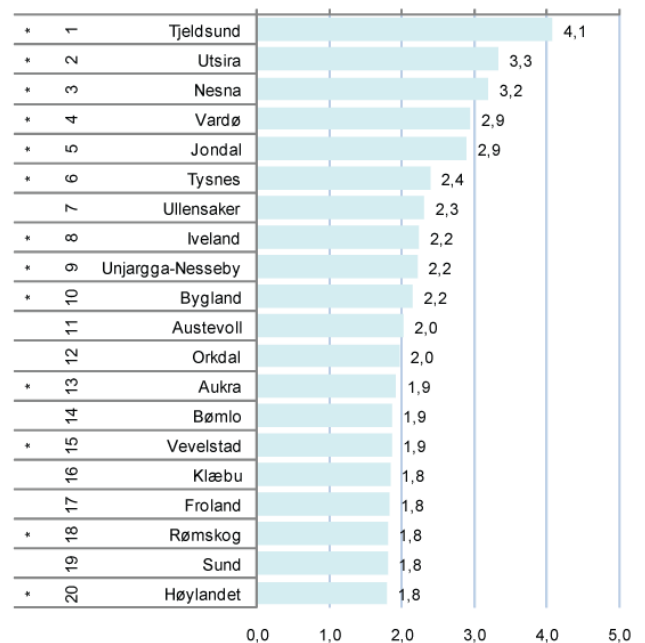
De seks beste kommunene er små kommuner. Ullensaker er best av de kommunene som ikke er karakterisert som små. Vestlandet har åtte av de 20 beste kommunene, mens Nord-Norge har fem.

Figur 10: Regionale variasjoner i bransjejustert etableringsfrekvens.

Figur 9: Regionene med høyest avvik fra forventet etableringsfrekvens i prosentpoeng ut fra bransjestrukturen.

Figur 11: Kommunene med høyest avvik fra forventet etableringsfrekvens i prosentpoeng ut fra bransjestrukturen.

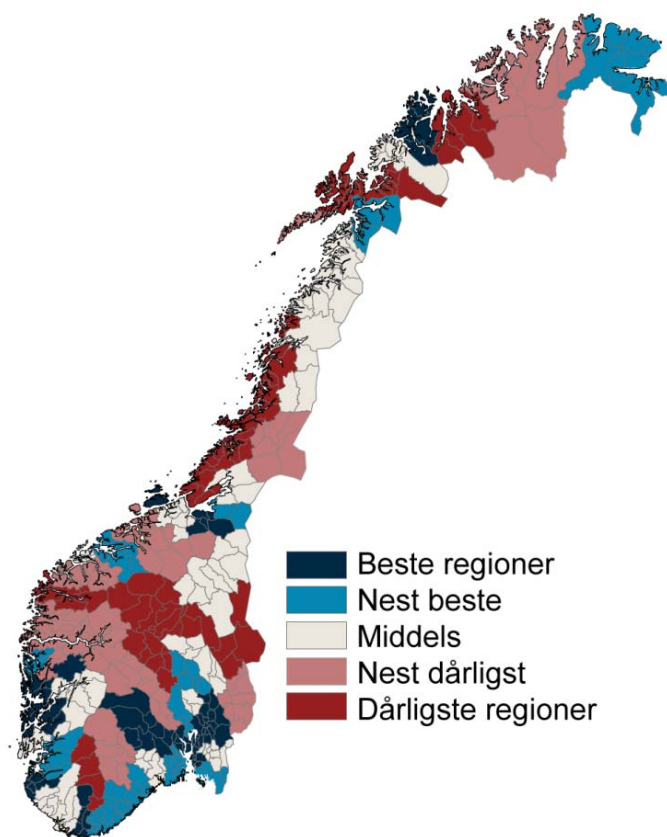
Vekst i antall foretak

Den tredje indikatoren for etableringsaktivitet er vekst i antall foretak. Dette vil være etableringsfrekvensen fratrukket nedlagte foretak.

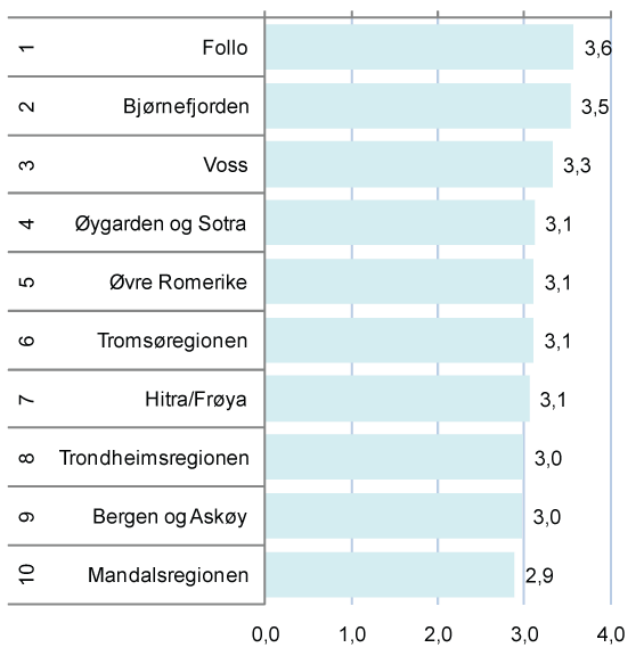
Follo er den regionen som har høyest vekst i antall foretak i 2009. Etersom Follo ikke var med blant regionene med høyest etableringsfrekvens, betyr det at det ble lagt ned få foretak i Follo i 2009. Andre regioner som kom inn på listen over beste regioner for denne indikatoren uten å være med blant de med høy etableringsfrekvens, er Voss og Mandalsregionen.

Regioner som er blant de beste for alle indikatorene er Bjørnefjorden, Øygarden og Sotra, Øvre Romerike, Tromsøregionen, Trondheimsregionen og Bergen og Askøy.

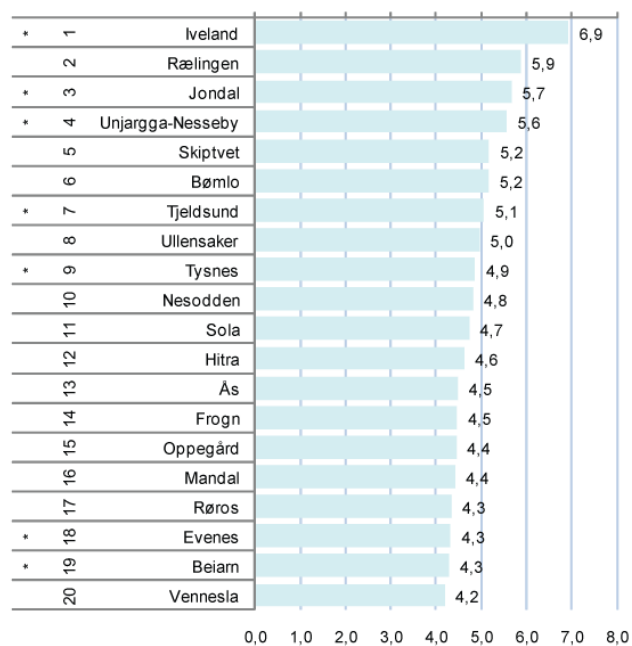
Blant kommunene er det Iveland og Rælingen som har høyest vekst i antall foretak i 2009.

Figur 13: Regionale variasjoner i vekst i antall foretak i 2009.

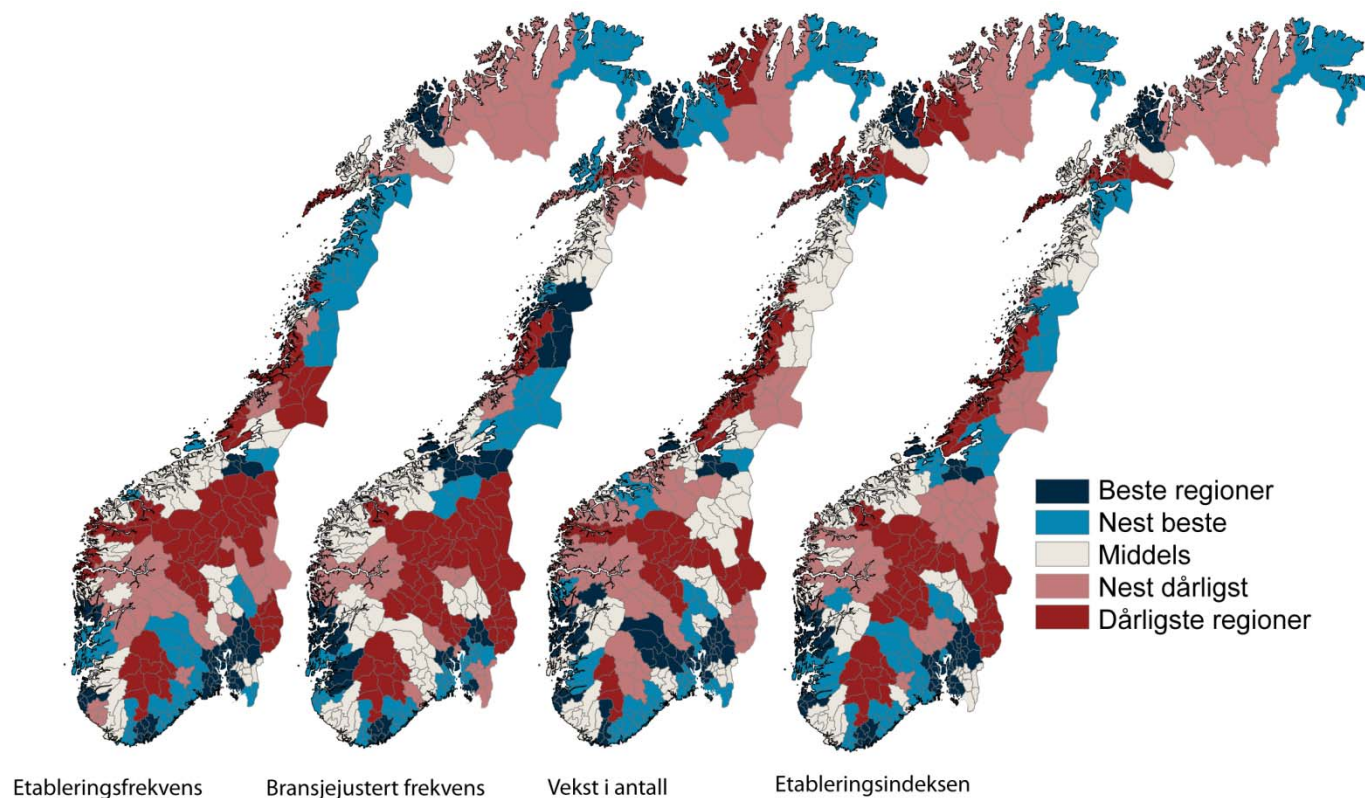

Figur 12: Regioner med høyest prosentvis vekst i registrerte foretak fra 2008 til 2009.

Figur 14: Kommuner med høyest prosentvis vekst i registrerte foretak fra 2008 til 2009.

Regionale mønstre

Figur 15: Regionale variasjoner for de tre etableringsindikatorer, samt etableringsindeksen for 2010.

De tre etableringsindikatorer; etableringsfrekvens, bransjustert etableringsfrekvens og vekst i antall foretak er forskjellige uttrykk for regionenes etableringsaktivitet. Sammen danner de etableringsindeksen, som gir et samlet uttrykk for nyskaping i form av nye foretak. Vi kan se at de regionale mønstrene er ganske like for de tre indikatorer, men med noen nyanser.

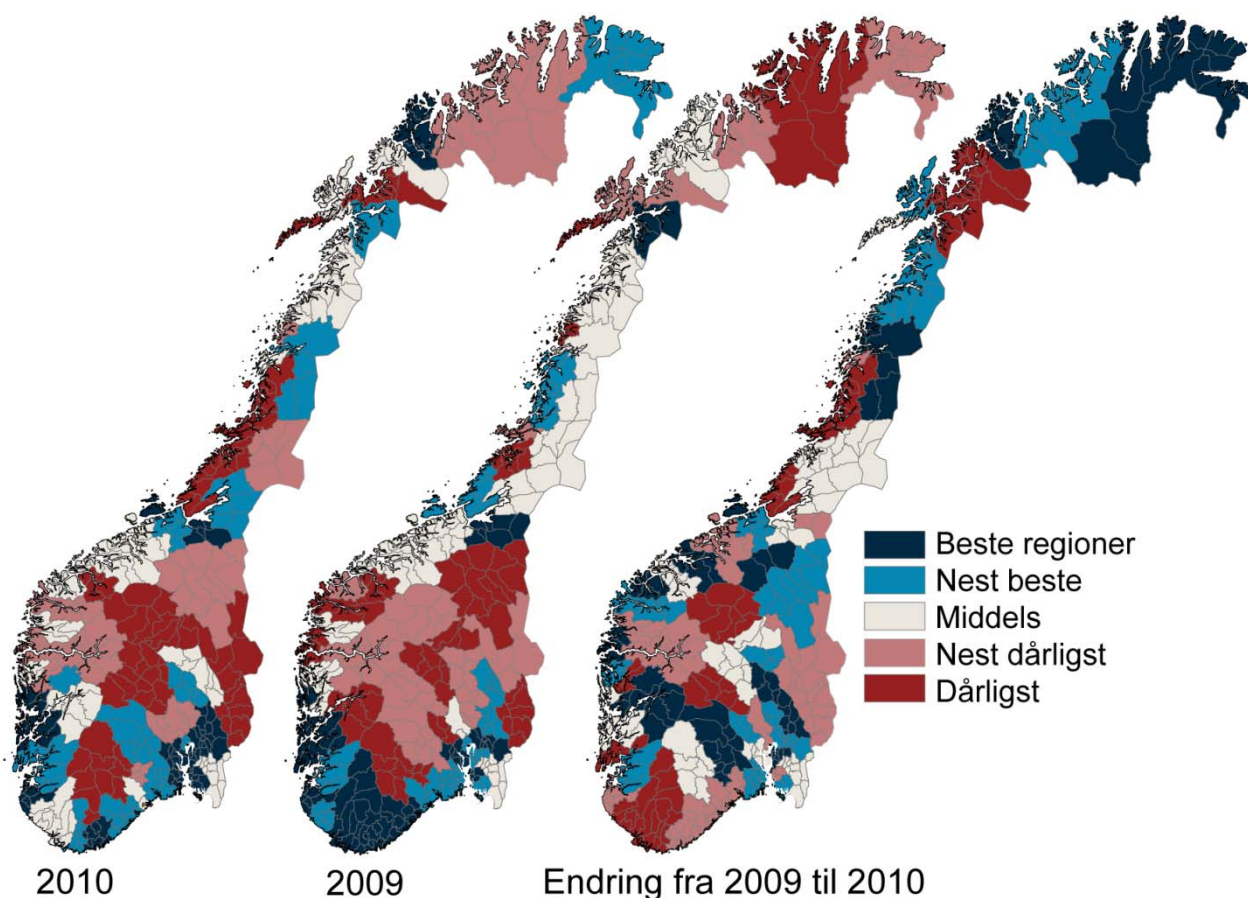
Etableringsfrekvensen favoriserer byene, som får en høyere frekvens på grunn av bransjestrukturen. Bransjustert frekvens tar hensyn til bransjestrukturen, og dermed gjør distriktene det relativt sett bedre. Vekst i antall foretak tar hensyn til nedleggelser, og viser netto tilvekst av nye foretak.

Etableringsindeksen viser at det er tre områder i Norge som har høy etableringsaktivitet. Det er i regionene rundt Oslofjorden, i regionene fra Stavanger til Bergen, og i regioner rundt Trondheim.

Utenom disse områdene er det bare Sørlandet og Tromsøregionen som er blant de beste etableringsregionene.

Distriktsregionene i Sør-Norge, som er lokalisert langt fra storbyene, er taperne. Her er etableringsaktiviteten lav.

Endringer i 2010

Figur 16: Etableringsindeksen i 2009 og 2010 samt endringer i rangeringen fra 2009 og 2010 for regionene i Norge.

Det har vært endringer i de regionale mønstrene i etableringsaktivitet fra etableringsindeksen for 2009 til 2010.

Etableringsindeksen for 2009, som målte etableringsaktiviteten i 2008, viste at det var et sammenhengende område fra Agder, Rogaland og opp til Bergen som hadde høy etableringsaktivitet. På den siste etableringsindeksen er dette området langt mindre dominerende. Regionene i Agder, samt Stavanger- og Haugesundregionen har alle gått tilbake på rangeringen på etableringsindeksen det siste året.

Mange regioner på det sentrale Østlandsområdet gjør det bedre, og har framgang.

Det mest slående trekket er framgangen til mange regioner i Nord-Norge. Dette skyldes at disse regionene har en gunstig næringsstruktur, som er lite rammet av nedgangskonjunktorene vi er inne i. Vi har også sett at regionene i nord har relativt sett høyere vekst i privat næringsliv, eller mindre nedgang, enn regionene i sør.

Regionene rundt Trondheim har også styrket sin posisjon det siste året.

Bjørnefjorden og Tromsøregionen har klatret mest på etableringsindeksen siste år. De har begge rykket opp 41 plasser. Setesdal har falt mest, fra 12. plass til 83. plass, som er sisteplass.

Etableringsindeksen for fylkene

Etableringsindeksen for fylkene er basert på de samme tre indikatorene for etableringsaktivitet: Etableringsfrekvens, bransjustert etableringsfrekvens og vekst i antall foretak.

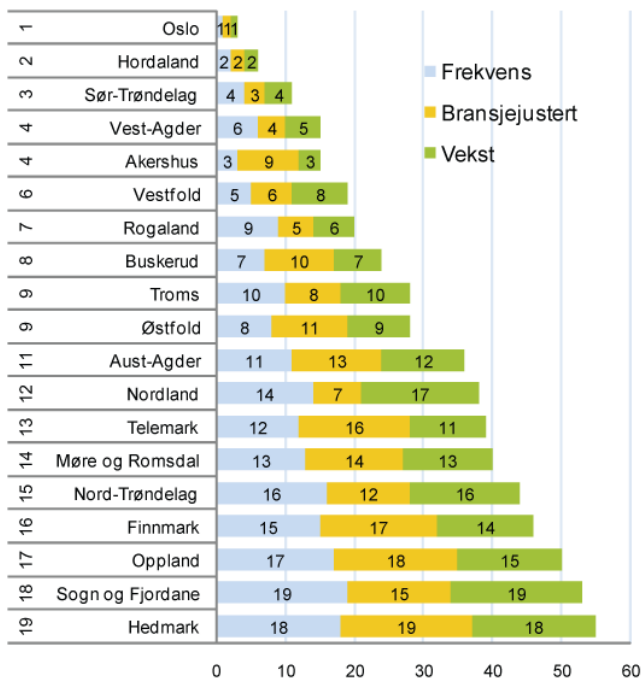
Oslo er nokså suveren på fylkesrangeringen, med best resultat på alle de tre indikatorene. Hordaland og Sør-Trøndelag kommer på de neste plassene.

Hedmark kommer på sisteplass blant fylkene, mens nabofylket Oppland er tredje sist. Sogn og Fjordane er nest sist.

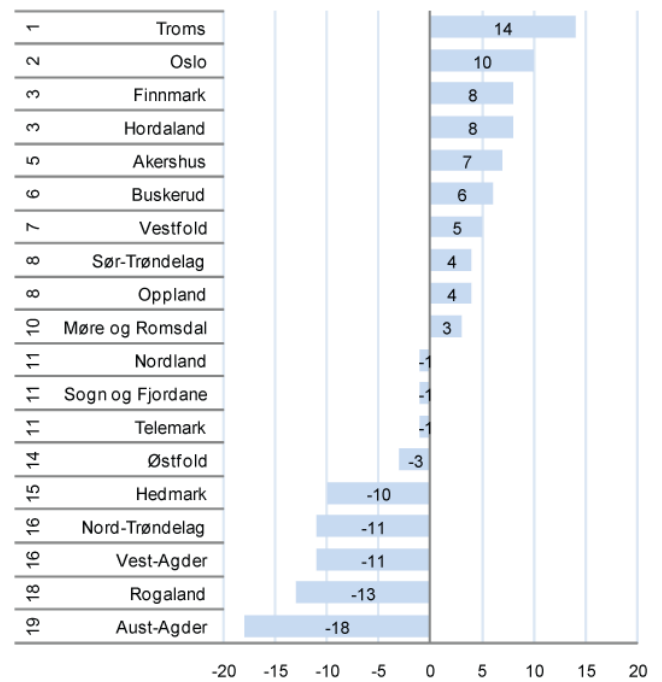
Det har skjedd ganske store endringer i etableringsaktiviteten fra 2008 til 2009. Troms har hatt størst framgang, Troms ble nummer 14 av 19 fylker i fjor, men er nummer ni i år. Oslo har også gått fram, særlig når det gjelder vekst i antall foretak.

Finnmark hadde en delt sisteplass sammen med Oppland i fjor, men har nå tre fylker bak seg. Hordaland, Akershus og Buskerud har også hatt fremgang i forhold til de andre fylkene.

Agderfylkene og Rogaland har gått mest tilbake. Aust-Agder gikk tilbake fra sjettede til 11. plass, Rogaland fra andre til sjuende plass, mens fjorårets vinner Vest-Agder nå er på fjerdeplass.

Figur 17: Etableringsindeksen for fylkene.

Figur 18: Endring i plasseringssiffer samlet for de tre ulike etableringsindikatorene fra 2008 til 2009.

Innovasjon i næringslivet

Statistisk Sentralbyrå har gjennomført en omfattende spørreundersøkelse om innovasjon i norske bedrifter. 9978 bedrifter har svart på undersøkelsen. Disse bedriftene har til sammen 473 813 ansatte og representerer en stor del av det private næringslivet i Norge. Data fra denne spørreundersøkelsen er analysert for å måle innovasjonsgraden i norske regioner. For å måle innovasjonsgraden er det tatt utgangspunkt i tre forhold:

- Har bedriftene gjennomført produktutvikling, dvs innført nye produkter eller tjenester
- Har bedriftene gjennomført prosessutvikling, dvs nye eller vesentlig endrede produksjonsprosesser
- Har bedriftene gjennomført innovasjonsaktiviteter, dvs egen FoU, innkjøpt FoU, eller annen innovasjonsaktivitet

Ni regionale indikatorer for innovasjon:	To delindekser:	Regional innovasjon:
Andel bedrifter med produktutvikling	Innovasjonsandel	Innovasjonsgrad
Andel av ansatte i bedrifter med produktutvikling		
Andel bedrifter med prosessutvikling		
Andel av ansatte i bedrifter med prosessutvikling		
Andel bedrifter med innovasjonsaktivitet		
Andel av ansatte i bedrifter med innovasjonsaktivitet		
Statistisk overhyppighet av bedrifter med produktutvikling	Innovasjonstendens	Innovasjonsgrad
Statistisk overhyppighet av bedrifter med prosessutvikling		
Statistisk overhyppighet av bedrifter med innovasjonsaktivitet		

Innovasjonsandel er basert på en kombinasjon av andelen av bedriftene som har innovasjon, og andelen av de ansatte i bedrifter med innovasjon. Andelen av bedrifter med innovasjon tar ikke hensyn til bedriftenes størrelse, og vil favorisere regioner hvor mange små bedrifter er innovative. Når vi beregner andelen av ansatte i bedrifter med innovasjon, vil regioner hvor de største bedriftene er innovative blir favorisert. Gjennom å kombinere disse to ulike beregningsmetodene får vi et balansert mål som vi kaller innovasjonsandel.

Innovasjonsandelen til en region vil i stor grad bli påvirket av hvordan bedriftene er sammensatt med hensyn til bransje, størrelse og markedsinnretning. Store bedrifter er oftere innovative enn små. I noen bransjer er nesten alle bedrifter innovative, mens i andre bransjer er det lite innovasjon. Bedrifter med eksport har en langt høyere tilbøyelighet for å bli innovative enn bedrifter som er rettet mot lokalmarkedet. Regioner med høy innovasjonsandel har som oftest et næringsliv i bransjer hvor det generelt er høyere innovasjon, og de har også ofte store internasjonalt orienterte bedrifter.

Når vi har målt *innovasjonstendensen*, har vi brukt en statistisk metode der vi har trukket fra effekten av regionens sammensetning av bedrifter med ulik bransje, størrelse og markedsinnretning. Denne delindeksen viser om andelen av innovative bedrifter i en region er høy i forhold til bedriftenes sammensetning mht bransje og størrelse. Regioner med mange bedrifter i lite innovative bransjer kan da komme høyt hvis disse bedriftene har mer innovasjon enn tilsvarende bedrifter i andre regioner.

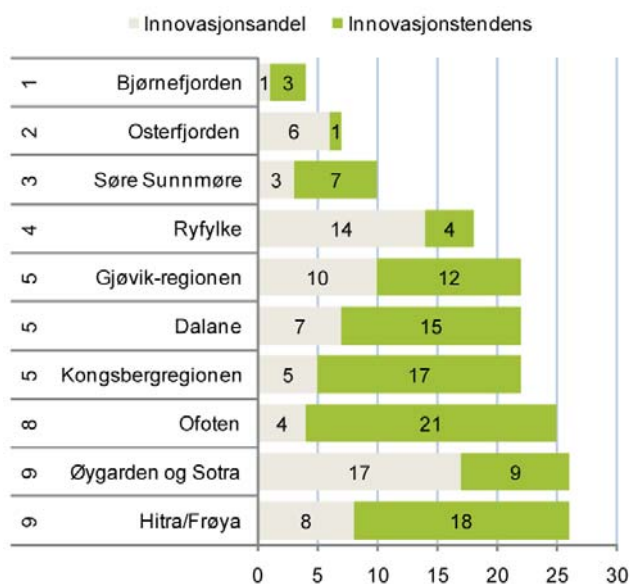
De mest innovative regionene

Bjørnefjorden og Osterfjorden har høyest innovasjonsgrad av regionene i Norge. Begge disse regionene ligger like utenfor Bergen. Øygarden og Sotra, som ligger like vest for Bergen, kom på delt niendeplass. Hordaland har dermed tre regioner med blant de ti beste.

Søre Sunnmøre og Ryfylke kom på tredje og fjerdeplass. Det er dermed fire vestlandsregioner som topper listen over de mest innovative regionene. Av de ti beste regionene er seks fra Vestlandet.

Gjøvik- og Kongsbergregionen er mest innovative på Østlandet og er på delt femteplass i landet. Dette er regioner kjent for høyteknologisk industri.

Ofoten (Narvikregionen) er med fra Nord-Norge på en åttendeplass, mens Hitra/Frøya bringer Trøndelag inn på topp-ti-listen.

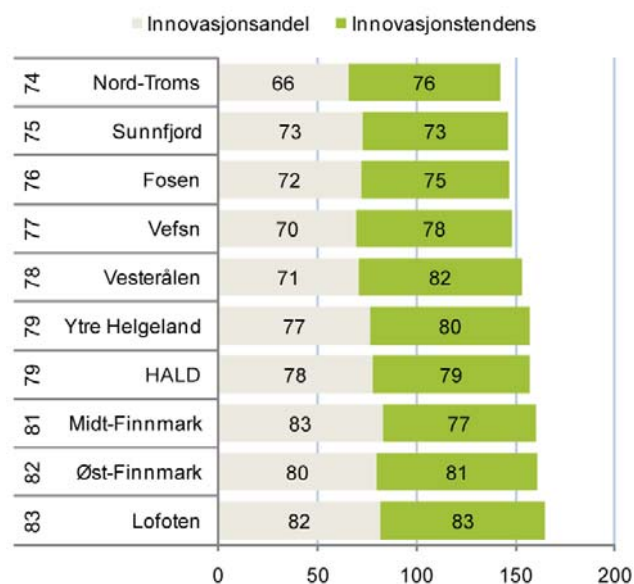

Figur 19: De ti regionene med høyest innovasjonsgrad. Tallene i figuren viser rangering blant de 83 regionene med hensyn til innovasjonsandel og innovasjonstendens. Innovasjonsgraden er basert på summen av rangeringsnumrene.

De minst innovative

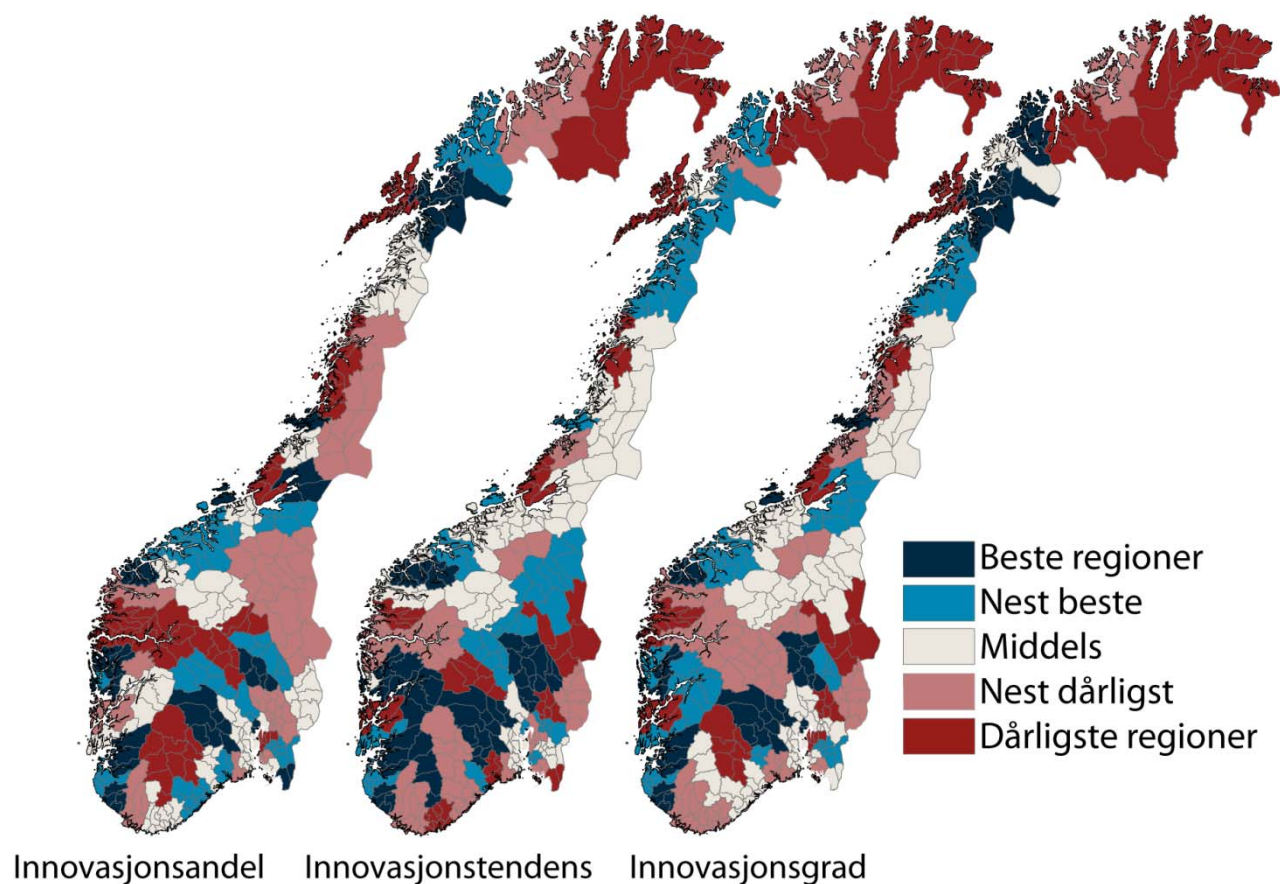
Listen over regioner med lavest innovasjonsgrad domineres av regioner fra Nord-Norge. Hele åtte av de ti minst innovative regionene er fra denne landsdelen.

Den svake plasseringen til nordnorske regioner skyldes ikke at Nord-Norge har en ugunstig næringsstruktur, eller at de har en bedriftsstruktur med mange småbedrifter. Når vi beregner innovasjonstendensen, er effekter av næringsstruktur og størrelse tatt hensyn til. Dermed ser det ut til at mange regioner i Nord-Norge har lavere innovasjon i sine bedrifter enn regioner i sør med tilsvarende nærings- og størrelsesstruktur.

Figur 20: De ti regionene med lavest innovasjonsgrad. Tallene i figuren viser rangering blant de 83 regionene med hensyn til innovasjonsandel og innovasjonstendens. Innovasjonsgraden er basert på summen av rangeringsnumrene.

Regionale mønstre for innovasjon

Figur 21: Regionale variasjoner i innovasjonsandel, innovasjonstendens og innovasjonsgrad.

I kartene over kan vi se de regionale mønstrene i innovasjonsgrad.

Regionene i Rogaland skiller seg ut, gjennom at alle regionene er blant de beste eller nest beste på begge delindeksene og for den samlet innovasjonsgrad. Regionene i Rogaland har en høy andel av bedriftene i bransjer som er kjennetegnet av høy innovasjon, men har også mange innovative bedrifter når vi korrigerer for bransjestrukturen. Regionene i Rogaland har generelt også hatt den beste næringsutviklingen de siste årene. Det er en positiv sammenheng mellom regioners skår i NæringsNM, vekst i privat næringsliv og innovasjonsgraden.

Hordaland og Møre og Romsdal har også en høy innovasjonsgrad i sine regioner. At Vestlandsregionene gjør det bra på denne indeksen, er i tråd

med andre indikatorer for næringsutvikling, blant annet NæringsNM.

Av regionene på Østlandet er Kongsbergregionen, Asker og Bærum, Gjøvik- og Lillehammerregionen med i gruppen med høyest innovasjonsgrad.

I Trøndelag kom kystregionene Hitra/Frøya og Kystgruppen i beste kategori. Trondheimsregionen kom, kanskje litt overraskende, ikke blant de beste.

Nord-Norge fikk flere regioner med i beste kategori, Tromsøregionen, samt Sør- og Indre Troms og Ofoten.

Agderfylkene kom overraskende svakt ut, uten noen regioner blant de beste eller nest beste.

Innovasjonsgrad for fylkene

Vi kan måle innovasjonsgraden i fylkene med den samme metoden som ble anvendt for regionene.

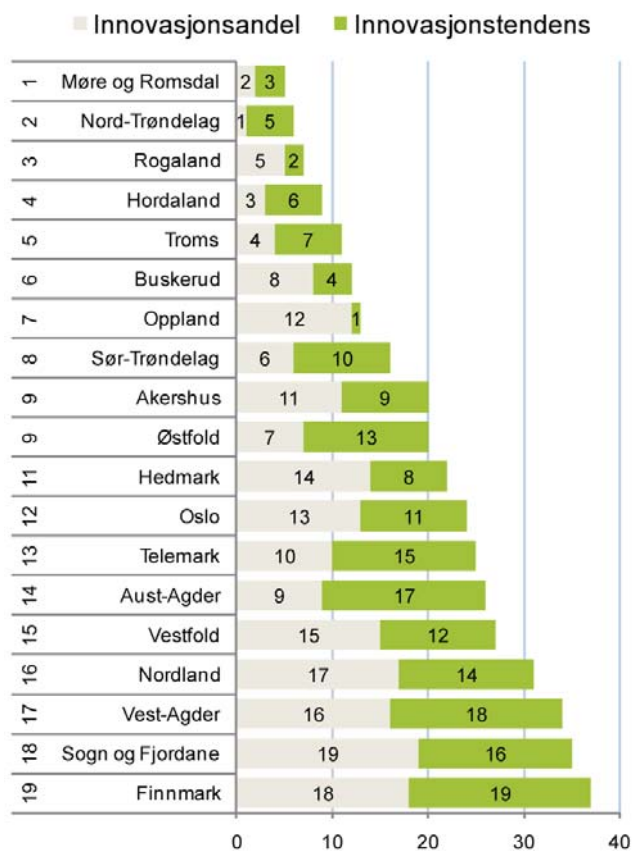
Møre og Romsdal er da det fylket som har det mest innovative næringslivet. Møre og Romsdal er nummer to av fylkene når det gjelder innovasjonsandel og nummer tre når det gjelder innovasjonstendens. Møre og Romsdal har dermed mange bedrifter i innovative bransjer, men samtidig er disse bedriftene mer innovative enn tilsvarende bedrifter ellers i landet.

Nord-Trøndelag har nest nøyest innovasjonsgrad i næringslivet, kanskje noe overraskende, ettersom næringslivet ikke har gjort det spesielt godt på andre næringslivsindikatorer.

Rogaland og Hordaland er nummer tre og fire, og er fylker som har utmerket seg med god næringsutvikling de siste årene.

Oppland er fylket med høyest innovasjonstendens. Næringslivet i Oppland har dermed høyere andel av innovative bedrifter enn forventet ut fra bransjestruktur, størrelse og markedsinnretning. Når Oppland gjør det forholdsvis svakt på innovasjonsandel, skyldes det at mange bedrifter er i bransjer med lite innovasjon.

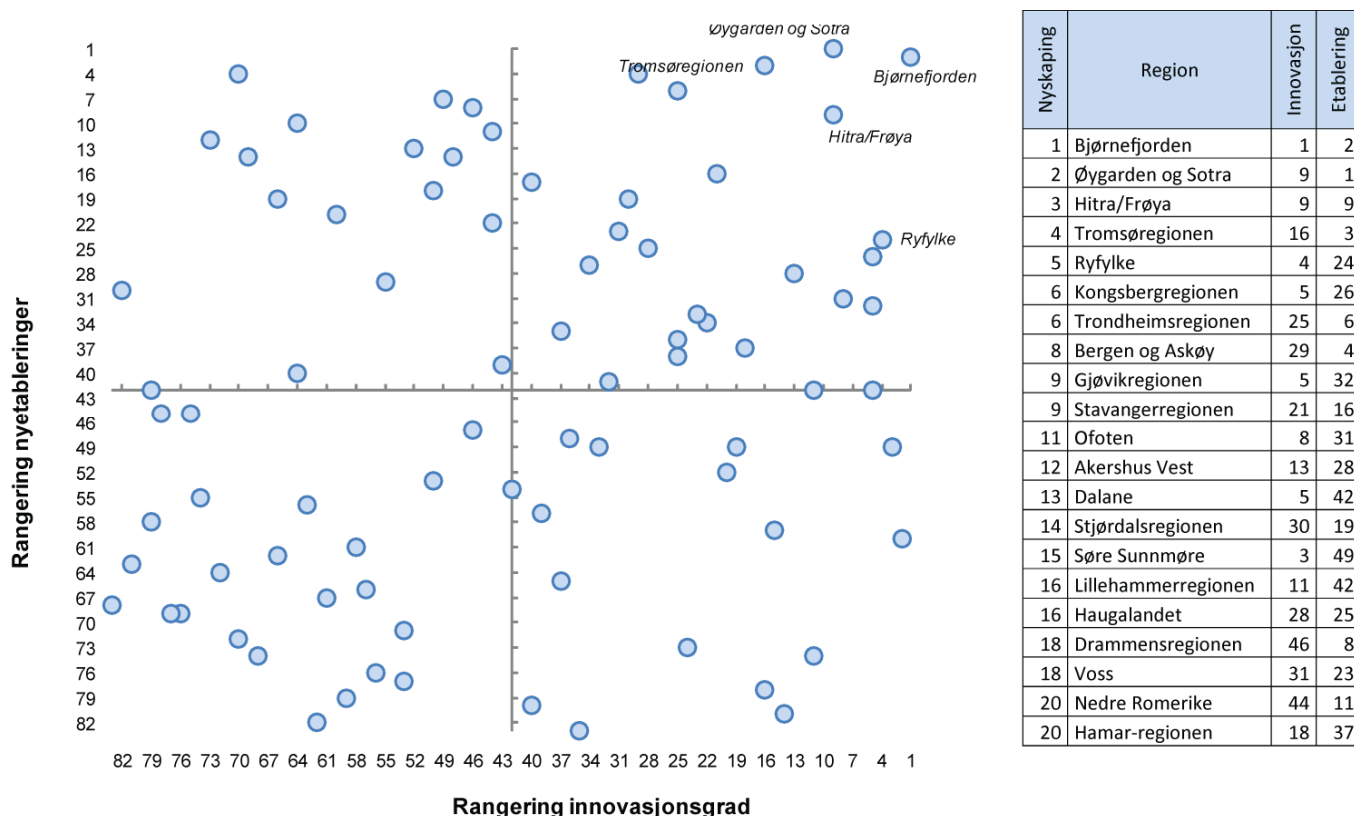
Lavest innovasjonsgrad har Vest-Agder, Sogn og Fjordane og Finnmark. At Vest-Agder kom så dårlig ut når det gjelder innovasjon, er overraskende, ut fra at regionene i fylket gjør det godt på andre næringsutviklingsindikatorer. Sørlandet (Kristiansandregionen) pleier å skåre høyt i NæringsNM og har også hatt høy vekst. Mindre overraskende er det at Sogn og Fjordane og Finnmark gjør det svakt, ettersom de også skårer svakt på andre indikatorer.

Figur 22: Fylkene rangert etter innovasjonsgrad. Tallene i figuren angir rangering mht innovasjonsandel og innovasjonstendens.

Nyskappingsbarometeret

I Nyskappingsbarometeret kombineres plasseringene til regionene på etableringsindeksen og innovasjonsgrad. Det er bare en svak sammenheng mellom regionenes innovasjonsevne i eksisterende næringsliv og nyetableringer. Regioner med mange nyetableringer er gjerne sentrale regioner med høy befolkningsvekst, mens mange regioner utenfor sentrale strøk har et innovativt næringsliv, kanskje fordi de ikke har et stort lokalt marked og dermed må de konkurrere på utemarkedene. Noen regioner greier imidlertid å kombinere høy etableringstakt i næringslivet med høy innovasjonsgrad i eksisterende næringsliv. Disse kåres til de mest nyskapende regionene.

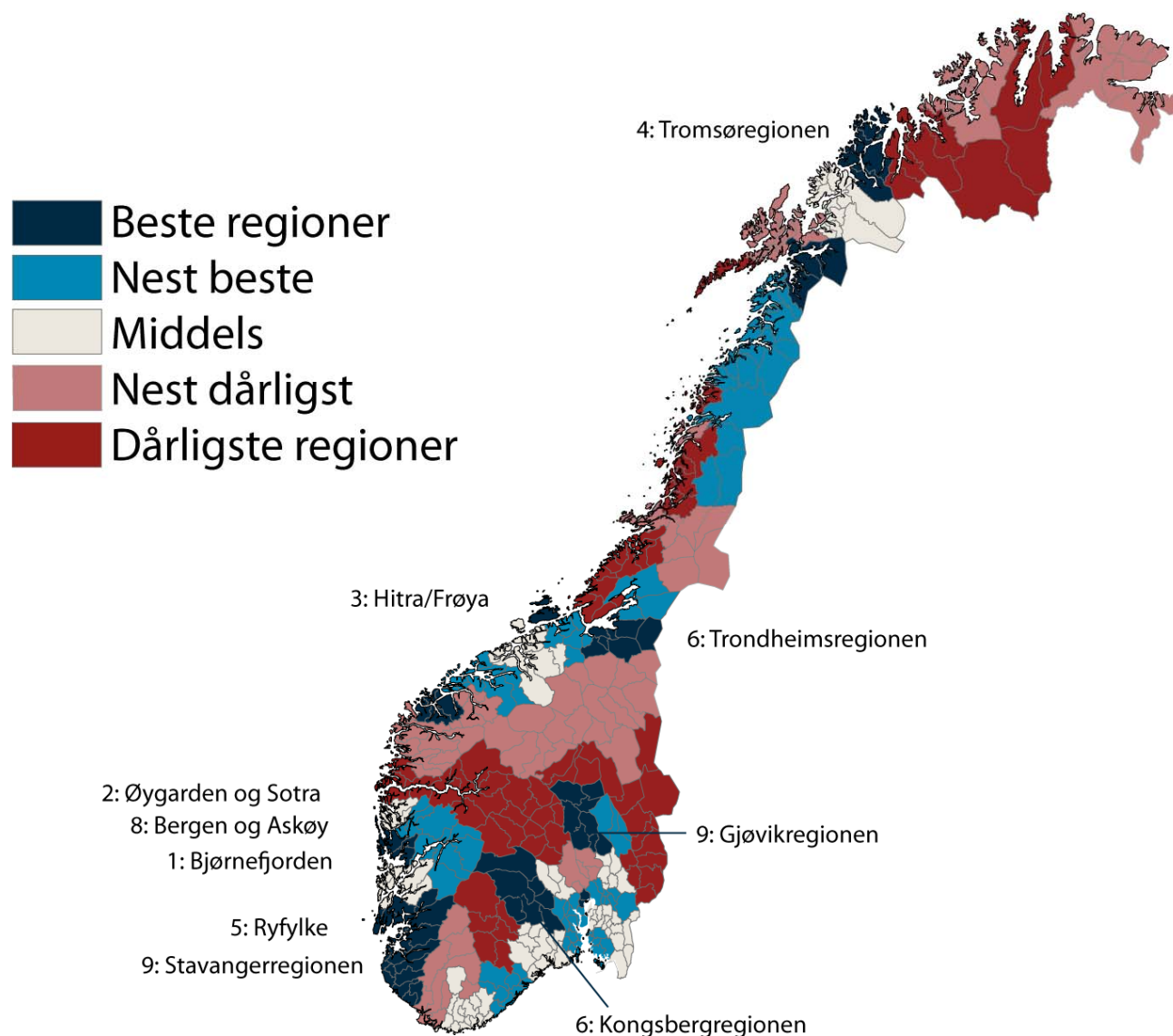
Figur 23: Regionene i Norge, fordelt etter rangering med hensyn til etableringsindeksen og innovasjonsgrad. Beste nyskappingsregion har lavest rangering i sum.

Bjørnefjorden, som ligger utenfor Bergen, er den mest nyskapende regionen etter å ha blitt nummer en for innovasjon i eksisterende næringsliv og nummer to når det gjelder nyetableringer. Øygarden og Sotra er nummer to. Dette er naboregioner til Bergen og Askøy, som er nummer åtte på nyskappingsbarometeret.

Hitra/Frøya er nummer tre på nyskappingsbarometeret.

Tromsøregionen er nummer fire, og kommer først av de større byregionene. Trondheimsregionen og Stavangerregionen er begge høyt plassert, mens Oslo ble nummer 22 og falt ut av listen over de 20 beste nyskappingsregionene.

Nyskappingskartet

Figur 24: Nyskaping i regionene i Norge.

Når vi ser regionene fordelt etter plassering på nyskappingsbarometeret på norgeskartet, er hovedinntrykket at nyskapingen i næringslivet er ganske godt fordelt mellom landsdelene.

Hordaland og Rogaland skiller seg ut positivt gjennom å ha fem av de ti mest nyskapende regionene. Sør-Trøndelag har to regioner med.

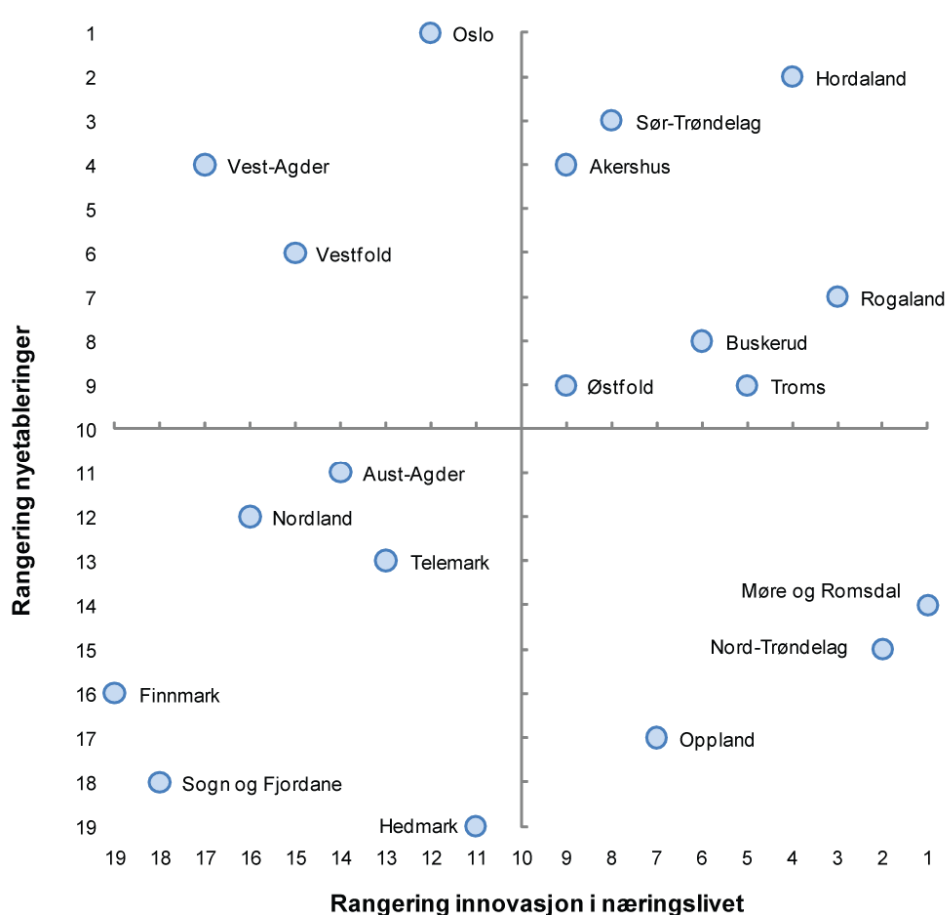
Østlandet har fått med to regioner, mens Agderfylkene har ingen. Det er kanskje under forventet, ut fra at næringsutviklingen i disse

landsdelene er ganske god. Det virker som om utviklingen på Østlandet først og fremst er drevet fram av høy attraktivitet som bosted, med medfølgende høy befolkningsvekst og konsumdrevet vekst. Vestlandet står for en næringslivsdrivet vekst. Sogn og Fjordane er imidlertid ett unntak på Vestlandet, med sin svake nyskaping.

Nord-Norge har også regioner med høy nyskaping, men regionene i Finnmark kommer svakt ut.

Nyskappingsbarometeret for fylker

Fylkenes plassering for innovasjon i etablert næringsliv og plassering på etableringsindeksen er grunnlaget for nyskappingsbarometeret.

Nyskaping	Fylke	Innovasjon	Etablering
1	Hordaland	4	2
2	Rogaland	3	7
3	Sør-Trøndelag	8	3
4	Akershus	9	4
4	Oslo	12	1
6	Buskerud	6	8
6	Troms	5	9
8	Møre og Romsdal	1	14
9	Nord-Trøndelag	2	15
10	Østfold	9	9
11	Vestfold	15	6
11	Vest-Agder	17	4
13	Oppland	7	17
14	Aust-Agder	14	11
15	Telemark	13	13
16	Nordland	16	12
17	Hedmark	11	19
18	Finmark	19	16
19	Sogn og Fjordane	18	18

Hordaland har best plassering på nyskappingsbarometeret, etter å ha blitt fjerde beste innovasjonsfylke og nest beste etableringsfylke. Deretter kommer Rogaland, Sør-Trøndelag og Akershus. Buskerud, Troms og Østfold er også med blant fylker som er over gjennomsnittet både for innovasjon og etableringer.

Oslo er nummer fire på nyskappingsbarometeret, på grunn av sin førsteplass på etableringsindeksen. Oslo er imidlertid under gjennomsnittet for innovasjon blant fylkene med sin 12. plass. Vest-Agder og Vestfold er andre fylker som kommer høyt

opp når det gjelder nyetableringer, men lavt når det gjelder innovasjon i eksisterende næringsliv.

Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag og Oppland har mye innovasjon i eksisterende næringsliv, men har forholdsvis lite nyetableringer.

Seks fylker har både lav etableringstakt og lite innovasjon. Aust-Agder, Telemark og Nordland i denne gruppen ligger imidlertid ganske nært gjennomsnittet.

Finmark, Sogn og Fjordane og Hedmark kommer dårligst ut på nyskappingsbarometeret.

Nyskaping	Region	Kommuner	Innovasjonsandel	Innovasjons-tendens	Innovasjonsgrad	Etablerings-frekvens	Bransjejustert frekvens	Vekst antall foretak	Etableringsindeks
1	Bjørnefjorden	Fusa, Os, Samnanger	1	3	1	9	1	2	2
2	Øygarden og Sotra	Fjell, Øygarden, Sund	17	9	9	4	3	4	1
3	Hitra/Frøya	Hitra, Frøya	8	18	9	23	6	7	9
4	Tromsøregionen	Balsfjord, Tromsø, Karlsøy	25	20	16	5	2	6	3
5	Ryfylke	Forsand, Finnøy, Suldal, Hjelmeland, Strand	14	4	4	41	8	33	24
6	Kongsbergregionen	Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, Tinn, Notodden	5	17	5	30	37	17	26
6	Trondheimsregionen	Trondheim, Klæbu, Selbu, Malvik, Melhus	22	37	25	3	7	8	6
8	Bergen og Askøy	Askøy, Bergen	20	44	29	2	5	9	4
9	Gjøvik-regionen	Østre Toten, Søndre Land, Nordre Land, Vestre Toten, Gjøvik	10	12	5	35	38	30	32
9	Stavangerregionen	Stavanger, Sandnes, Randaberg, Rennesøy, Kvitsøy, Sola, Gjesdal, Time, Klepp, Hå	29	22	21	16	23	12	16
11	Ofoten	Tysfjord, Tjeldsund, Ballangen, Narvik, Evenes	4	21	8	25	57	20	31
12	Akershus Vest	Asker, Bærum	9	29	13	13	52	24	28
13	Dalane	Eigersund, Lund, Bjerkreim, Sokndal	7	15	5	52	42	41	42
14	Stjørdalsregionen	Meråker, Stjørdal, Frosta	19	46	30	27	15	25	19
15	Søre Sunnmøre	Ulstein, Vanylven, Sande, Herøy, Hareid, Volda, Ørsta	3	7	3	46	48	51	49
16	Lillehammerregionen	Lillehammer, Øyer, Gausdal	26	8	11	37	55	43	42
16	Haugalandet	Haugesund, Vindafjord, Sauda, Bokn, Karmøy, Tysvær, Utsira	42	19	28	24	22	37	25
18	Drammensregionen	Røyken, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Hurum, Svelvik, Sande, Drammen	46	40	46	6	11	16	8
18	Voss	Voss	55	13	31	43	35	3	23
20	Nedre Romerike	Skedsmo, Nittedal, Lørenskog, Rælingen, Sørum, Aurskog Høland, Fet	53	31	44	11	19	14	11
20	Hamar-regionen	Hamar, Ringsaker, Løten, Stange	31	16	18	28	39	49	37
22	Oslo	Oslo	39	53	49	1	9	11	7
22	Romsdal	Molde, Nesset, Rauma, Midsund, Vestnes, Fræna, Aukra	28	24	22	36	43	31	34
22	Innherred	Steinkjer, Levanger, Verdal, Verran, Inderøy	16	39	23	40	21	45	33
25	Mossereregionen	Moss, Råde, Rygge, Våler	52	27	40	15	25	13	17
26	Ålesundregionen	Skodje, Ålesund, Haram, Sandøy, Sula, Giske	18	41	25	20	44	50	36
26	Orkdalregionen	Orkdal, Meldal, Agdenes, Hemne, Skaun, Snillfjord	36	36	34	34	12	42	27
28	9K Vestfold	Andebu Re, Stokke, Tjøme, Horten, Holmestrand, Nøtterøy, Tønsberg, Hof	40	49	48	14	18	18	14
28	Osterfjorden	Vaksdal, Modalen, Osterøy	6	1	2	57	65	56	60
30	Salten	Bodø, Hamarøy, Steigen, Meløy, Saltdal, Beiarn, Fauske, Sørfold, Gildeskål	34	25	25	26	45	48	38
31	Nedre Glomma	Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg	35	63	52	10	16	22	13
32	Østre Agder	Åmli, Risør, Grimstad, Arendal, Gjerstad, Vegårshei, Froland, Tvedestrand	24	60	44	19	28	26	22
33	Hardanger	Ulvik, Kvam, Granvin, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Jondal	38	10	19	58	49	38	49
33	Indre Helgeland	Hemnes, Rana, Hattfjell, Grane, Nesna	59	35	50	21	10	35	18
35	Midt-Telemark	Nome, Bø, Sauherad	43	6	20	56	46	44	52
35	Vestmar	Kragerø, Drangedal	44	33	37	32	58	21	35
37	Nordhordland	Fedje, Radøy, Austrheim, Meland, Masfjorden, Lindås	12	57	32	50	54	27	41
38	Øvre Romerike	Nes, Hurdal, Gjerdrum, Eidsvoll, Ullensaker, Nannestad	65	69	70	7	4	5	4
38	Midt-Buskerud	Sigdal, Krødsherad, Modum	41	2	15	60	60	55	59

38	Sørlandet	Birkenes, Vennesla, Songdalen, Kristiansand, Søgne, Lillesand, Iveland	47	71	64	8	14	19	10
41	Mandalsregionen	Audnedal, Marnardal, Åseral, Mandal, Lindesnes	50	62	60	29	29	10	21
42	Halden og Aremark	Halden, Aremark	15	68	43	31	64	29	39
42	Indre Østfold	Rømskog, Hobøl, Rakkestad, Skiptvet, Eidsberg, Askim, Trøgstad, Marker, Spydeberg	23	47	33	45	53	47	49
44	Sunnhordland	Fitjar, Stord, Bømlo, Sveio, Tysnes, Etne, Austevoll, Kvinnherad	60	70	69	22	13	15	14
45	Grenland	Porsgrunn, Skien, Siljan, Bamble	27	74	55	18	40	34	29
45	Nordmøre	Kristiansund, Rindal, Smøla, Halså, Sunndal, Tingvoll, Aure, Gjemnes, Frei, Averøy, Eide, Surnadal	30	45	36	49	34	61	48
47	Follo	Frogn, Nesodden, Enebakk, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	75	66	73	12	32	1	12
47	Sandefjord/Larvik	Larvik, Sandefjord, Lardal	58	61	66	17	27	23	19
47	Indre Troms	Lavangen, Salangen, Bardu, Gratangen, Dyrøy	2	32	11	63	74	74	74
50	Midt-Troms	Tranøy, Lenvik, Torsken, Sørreisa, Målselv, Berg	21	65	46	44	56	39	47
51	Sør-Troms	Ibestad, Bjarkøy, Skånland, Kvæfjord, Harstad	11	34	16	59	83	80	78
52	Kystgruppen	Vikna, Leka, Nærøy	13	28	14	82	66	82	81
53	Hadeland	Lunner, Jevnaker, Gran	64	14	39	55	75	40	57
53	Ringerike/Hole	Ringerike Hole	32	48	42	42	80	32	54
55	Storfjord	Sykkylven, Ørskog, Norddal, Stranda, Stordal	45	11	24	68	77	65	73
56	Fjellregionen	Rendalen, Tydal, Røros, Holtålen, Os, Follidal, Alvdal, Tynset, Tolga	54	23	37	81	72	36	65
57	Indre Namdal	Høylandet, Lierne, Grong, Namsskogan, Røyrvik, Snåsa	51	43	50	67	26	60	53
58	Lister	Sirdal, Flekkefjord, Farsund, Lyngdal, Hægebostad, Kvinesdal	63	55	64	39	41	46	40
59	Øst-Finnmark	Sør-Varanger, Båtsfjord, Unjargga-Nesseby, Deatnu-Tana, Berlevåg, Gamvik, Vadsø, Vardø	80	81	82	33	33	28	30
60	Setesdal	Bygland, Evje og Hornnes, Valle, Bykle	69	5	35	74	79	83	83
61	Oppdalregionen	Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal	61	54	63	70	30	63	56
61	Vest-Finnmark	Loppa, Måsøy, Hasvik, Alta, Hammerfest, Kvalsund	56	52	58	51	68	62	61
63	Nord-Gudbrandsdal	Sel, Lesja, Dovre, Vågå, Skjåk, Lom	37	42	40	83	71	71	80
63	Sunnfjord	Gaular, Førde, Flora, Naustdal, Jølster	73	73	75	47	36	54	45
65	HALD	Dønna, Leirfjord, Alstahaug, Herøy	78	79	79	48	17	70	42
66	Nordfjord	Selje, Eid, Bremanger, Gloppen, Stryn, Hornindal, Vågsøy	57	50	57	71	50	69	66
66	Vesterålen	Andøy, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland, Lødingen,	71	82	78	38	31	68	45
68	Hallingdal	Ål, Hol, Nes, Hemsedal, Flå, Gol	33	67	53	64	81	53	71
69	Sogn	Årdal, Balestrand, Luster, Vik, Leikanger, Sogndal, Aurland, Lærdal, Høyanger	68	51	66	65	59	58	62
69	Midtre Namdal	Namdalseid, Overhalla, Fosnes, Namsos, Flatanger	49	64	61	62	63	67	67
71	Nord-Troms	Storfjord, Kvænangen, Lyngen, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa	66	76	74	53	24	78	55
72	Midt-Gudbrandsdal	Sør-Fron, Ringebru, Nord-Fron	74	26	53	76	70	75	77
73	Glåmdal	Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Sør-Odal, Kongsvinger	48	56	56	75	78	64	76
74	HAFS	Solund, Fjaler, Hyllestad, Askvoll, Gulen	79	58	72	80	51	57	64
75	Ytre Helgeland	Lurøy, Træna, Rødøy	77	80	79	72	20	81	58
76	Valdres	Øystre Slidre, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Etnedal, Sør-Aurdal, Vang	81	30	59	78	73	73	79
77	Sør Østerdal	Stor-Elvdal, Åmot, Trysil, Elverum, Engerdal	62	72	70	61	69	72	72
77	Vest-Telemark	Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje	67	59	68	77	82	52	74
79	Sør-Helgeland	Brønnøy, Vevelstad, Sømna, Vega, Bindal	76	38	62	79	76	79	82
79	Midt-Finnmark	Guovdageaidnu-Kautokeino, Nordkapp, Lebesby, Porsanger, Karasjok	83	77	81	66	62	59	63
81	Fosen	Mosvik, Osen, Leksvik, Åfjord, Bjugn, Rissa, Ørland, Roan	72	75	76	73	47	77	69
82	Vefsn	Vefsn	70	78	77	54	67	76	69
83	Lofoten	Røst, Flakstad, Vestvågøy, Vågan, Værøy, Moskenes	82	83	83	69	61	66	68

